ЕКОЛОГІЯ
Вкладка
№ 22 (730), листопад 2013

ЕКОЛОГІЯ ЖИТЛА

Рольова гра-тренінг

Світлана НАЗАРЕНКО, методист НМЦ природничо-математичної освіти ІППО КУ ім. Бориса Грінченка

Мета: поглиблювати знання дітей про архітектуру міста, економіку будівництва, екологію житлових приміщень; розвивати логічне мислення, вміння зв'язно висловлювати думки.

Хід заходу

Виконавці ролей готують таблички з назвою посади, яку собі обирають.

Основний зміст заняття — ідея створення автономного міського будинку. Учасникам пропонують розбитися на групи, розробити і представити проект будинку або квартири, який здійснює мінімальний вплив на довкілля, чи проект реконструкції реального житла.

Ведучий. Вам треба виступити в ролі як прибічників екологічно спрямованої життєвої позиції, так і в ролі людей, що ставлять на перше місце задоволення власних потреб — прагнення до зручностей та комфорту.

Перша ваша роль: переконати оточення у необхідності розумного обмеження вимог, привести приклади з життя. *Друга ваша роль:* ви — прибічники споживацького ставлення до природи, які живуть за принципом «аби мені сьогодні було добре».

Дискусія зі «спеціалістами»

(На обговорення виносять запитання «Де переважно прагнуть жити люди, чому?» Учасники висловлюють свої думки й обговорюють аргументи їхню на користь.)

Ведучий. Будинок має подвійне призначення. Перш за все, він слугує для задоволення потреб у виконанні роботи, прагнення до комфорту. Крім того, це місце для роздумів, і, зрештою, затишок. Усе це — сфера роботи інженера та архітектора.

Лікарі наголошують, що сучасна людина занадто стомлюється на роботі, нервова система у неї виснажена. Чи достатньо нам щорічної відпустки, щоб відновити свої сили? На жаль, часто буває, що організм уже виснажений. Тож сучасна медицина поставила перед собою нове завдання: запобігти захворюванню, а не лікувати його. Тому вихідні варто проводити на природі. Це гарантує вам нервове розвантаження.

«Транспортник». Ще одна проблема — місце роботи чи навчання. Велика біда нашого часу — постійне кочування населення з одного місця на інше. Місто, перенасичене людьми, не має можливості приймати нових мешканців та змушене створювати міста-супутники. Все це призводить до того, що вранці й увечері, влітку й узимку люди неперервно їздять, витрачаючи години життя на дорогу.

Зв'язок між місцем проживання й місцем праці порушений. Для уникнення проблеми масових перевезень передбачені шосе, залізниці та водний транспорт. Завдяки вдосконаленню транспортних засобів відстань не відіграє важливої ролі.

Міський транспорт, приміські поїзди, автобуси, метро працюють у нормальному режимі усього близько 4 годин на день. Пасажири змушені платити немалі кошти за погано організований транспорт. А в години пік утворюється справжній затор. Це щоденно додає і без цього стомленим від роботи людям зайвих годин напруження.

Експлуатація транспорту копітка і дорога: платні пасажирів недостатньо для покриття витрат, тож вони важким тягарем лягають на плечі суспільства. Нові швидкості сучасного транспорту вимагають створення нових шляхів чи оновлення реальних. Це слід враховувати при спорудженні промислових будівель та супутнього йому житла.

Приголомшлива розбудова нашого великого міста Києва, спричинила нагромадження транспорту в багатьох місцях. Проте за допомогою певних заходів можна виправити становище різними способами. По-перше, транзитні дороги не повинні мати жодного зв'язку з вулицями, розрахованими на місцевий рух, за винятком пунктів їх з'єднання. По-друге, зелені зони мають ізолювати шляхи з насиченим рухом. По-третє, слідкуючи за нормальним режимом роботи автомобіля, слід досягти швидкого запуску мотора і поступового наростання його швидкості. Крім того, до швидкого виснаження основних частин автомобіля призводять постійні вимушені зупинки на перехрестях вулиць. Це, як свідчить практика, наражає пішоходів на небезпеку.

Насамкінець, шляхи руху повинні бути класифіковані згідно з їхніми вимогами та сконструйовані відповідно до видів транспорту і його швидкостей.

«Співробітник СЕС». У помешканні можна досягти відтворення природного середовища: захиститися від задухи влітку і холодів узимку; від пилу, комарів та мух; ізолюватися від зовнішніх шумів тощо.

У цьому середовищі людина буде міцною, здоровою, веселою. Житло — це можливість мати сім'ю, а робота, переміщення — це все другорядне. Занепад житла спричиняє загибель сучасного суспільства.

У міських ущільнених районах житлові умови жахливі: обмежена житлова площа, нестача вільного простору, зелених зон, утримання та експлуатація будинків на неналежному рівні. Цьому сприяє і низький рівень життя населення.

Багато будівель розташовано на території, яка суперечить вимогам гігієни. Жодне законодавство досі не застосувало регламентацію умов сучасного житла, яке має не лише забезпечувати захист особистості, а й надавати засоби для її удосконалення.

«Архітектор». Недостатньо просто «оздоровити» житло. Слід створити вдало облаштовані території біля нього. Інші об'єкти суспільного призначення повинні розташовуватися поблизу від помешкання — магазини, дитячі заклади, пункти лікарської допомоги, ігрові та спортивні майданчики.

У звичайній кімнаті людина не може виконанувати різноманітні функції — роботу, фізичні вправи, сон, прання та вмивання. Кілька кімнат, з'єднані у квартиру для сім'ї, потребують відмінного від традиційно прийнятих у нас параметрів планування житлових будівель. Люди відчувають себе «не у своїй тарілці», і переважно це залежить від будинків, у яких вони живуть.

Сонячні промені мають проникати у квартиру щоденно протягом кількох годин. Будинки повинні бути віддалені від доріг.

Кожна епоха змінювала будівельні ресурси. До XIX ст. стіни зводили з каменю, цегли чи дерева, потім стали використовувати залізо та чавун. У XX ст. — однорідні конструкції типу залізобетон. Зараз будинки можуть досягати 65 поверхів і більше. Це допоможе звільнити землю для зелених насаджень і спортивних закладів. Проблема використання дозвілля передбачає створення резервних зон навколо міста, в самому районі та по всій країні. Це і щоденні вільні години, потижневі вихідні й щорічні канікули чи відпустки. Нашому духу і тілові необхідно спілкування з природою, і ми не маємо права себе цього позбавляти. Природа повинна увійти в наші міста.

«Економіст». Я пропоную увазі міністрів економіки та просвіти таку пропозицію. Кожен учень повинен посадити одне дерево десь у місті чи за його межами. Дитина може назвати його на свою честь. Витрати на це будуть мізерними, проте через 50 років, уже будучи дорослими, ці люди прийдуть під шати гіллястих дерев, посаджених колись власноруч.

Економічне становище — багатство чи бідність району — один із найважливіших чинників

життя. Обладнання територій потребує тісного зв'язку архітектури й економіки. Поняття «рентабельність», що увійшло як аксіома в сучасне життя, як прагнення до максимальної комерційної вигоди, в дійсності означає продукцію, достатню для повного задоволення потреб людини. Технічні пристосування, машини та організація — шлях, що відкривається перед нами.

Різноманітності та багатства комбінацій будівель досягають за допомогою стандартизованих, співрозмірних і водночас роздільно виготовлених елементів. У цьому закладена сутність збірного будівництва, і тепер налагоджено промислове виготовлення та поступовий збір елементів на місці. Цей метод посприяв зниженню собівартості будівництва на 30—50 % за умови конвеєрного виробництва.

Економіка будівництва поступово стає частиною загальної економіки країни. Але тепер уже не будують так, як раніше. При цьому ціни постійно підвищуються і житло стає недоступним.

«Психолог». Швидкий ритм життя супроводжується невпевненістю багатьох людей у завтрашньому дні. Житло не дає надійного притулку сім'ям, порушує їхнє інтимне життя. Незнання основних життєвих правил у фізіологічній та моральній галузях несе в собі отруйні плоди: хвороби, виродження, обурення. Неможливо створити кожному однакові умови життя, і тим більше ніяк не можна помістити усіх в одне місце, не пристосувавши його для цього.

Батьки часто змушені постійно кричати: «Не роби того, не роби цього!» Діти — це маленькі створіння, сповнені цікавості, енергії та розважливості. Вони можуть і повинні жити так, як це властиво для їхнього віку. У сучасному будинку для дітей бажано обладнати комплекс, де б вони могли отримати від життя все, що їм потрібно, виявити й закріпити фізичні, моральні, психічні та інтелектуальні якості.

Гармонія — магічне слово, що асоціюється з усіма можливими благами. Це синтетичне поняття, слово майбутнього, чудова тема для соціолога, який вивчає життя в домі, заселеному людьми — чоловіками, жінками, дітьми.

«Гігієніст». Будівництво житла — справа всього суспільства. Це проблема, якою повинні займатися спеціалісти різних галузей культури й економіки — винахідники, художники, будівельники. Завдання, яке можна вирішити тільки колективно. Нині гостро відчувається брак житла, а ціни на квартири надзвичайно високі.

Ми бачимо, як за останні десятиліття один за одним придумували різноманітні сурогати, які мали б заповнити порожнечу, що відкривається перед сім'єю. Кафе, наприклад, дає змогу людині втікти від часом неможливої атмосфери у житлі; кіно з його позитивним і негативним впливом — доступний притулок, чудодійний інструмент облагородження чи одурення людини.

Тож якщо люди почувають себе некомфортно — це переважно спричинене атмосферою в їхніх будинках. Житлова кімната — головний складовий елемент житла. Побутова техніка, яка є в нашому розпорядженні, дає змогу реалізувати всі найбільш суттєві запити й потреби людини.

Щоб забезпечити природні умови, необхідно покінчити з шумом та забрудненням повітря. Тиша або допустимі межі шуму — одна з найбільш гострих проблем, що стоять перед сучасним суспільством, якому загрожують психічні та нервові захворювання.

Захист творчих проектів груп

Після виступів групам пропонують намалювати і захистити проекти будинків майбутнього, обґрунтувавши їхні переваги. Пізніше всі роботи виставляють для широкого огляду.

Обговорення результатів

Таким чином, діти можуть запропонувати необхідний порядок дій.

Держава могла б почати організоване експериментальне будівництво для того, щоб перевірити на практиці надійність новітніх концепцій житла. Широкі лабораторні дослідження були б обмежені від простої цікавості публіки та будь-яких труднощів.

Слід пропагувати у засобах масової комунікації — кіно, радіо — поняття «наука житла»; впровадити в курс «Екологія людини» теми «Наука житла». У галузі житлового будівництва варто користуватися прогресом інших країн (США, країни Скандинавії, Нідерланди).

Висновки

У забудові міст організація житлових будівель визначається лише вкрай однобічними традиціями. Вони стоять на шляху прогресу, перешкоджають необхідним новітнім технологіям, змінам та реконструкції реального житла.

Використані джерела

Ле Корбюзьє. Архитектура XX века. Пер. с франц. — М.: Прогресс, 1970.